

حاشیه‌ای بر متن تهران بزرگ!

پشت بام‌هایی که اجاره داده می‌شوند!

بام‌خوابی ابتدا از منطقه ۲۲ شهرداری تهران شروع و رسانه‌ای شد، تا جایی که شهردار تهران ناچار شد درباره آن اظهار نظر کند. معضلی که شهردار تهران با انکار آن، گفت خبری در این مورد دریافت نکرده است! اما بام‌خوابی در منطقه ۲۲ باقی نماند و راه به سمت محلات دیگر هم کشید و به ساختمان و برج‌های بالای شهر هم رسید و اینک در مناطق ۱ و ۲ شهر تهران و در برج‌های نیمه‌ساز هم مشاهده می‌شود. در کنار بام‌خوابی، معضل کانکس‌خوابی در تهران هم جدی شده است. بیکر رفتار شناس بام‌خوابی را با معضل گور خوابی مقایسه می‌کند و معتقد است، بام‌خوابی نقطه آغاز کانکس‌خوابی است و در نهایت هم به حاشیه‌نشینی می‌رسد و موجب افزایش آسیب‌های اجتماعی خواهد شد.

آذر فخری

باید جای خواب خود را ترک کنند. این پدیده البته مختص بیکاران، یا کارگران ساختمانی و طیف کم درآمد جامعه نیست؛ در میان این افراد، دانشجویانی هم دیده می‌شوند که ناتوان از یافتن جایی برای گذران شب، بخشی از یک پشت‌بام را اجاره کرده و چادر خود را بر آن گسترده‌اند. برخی صاحب‌خانه‌ها هم با گذاشتن یک کانکس بر پشت‌بام‌خانه خود و اجاره دادن آن کسب و کار نان و آبداری برای خود تدارک دیده‌اند!

بیکاری، مهاجرت، بی‌سرنوشتی
شهرهای بزرگ همواره با معضل مهاجرت مواجه بوده‌اند و هستند. این مسئله در سال‌های اخیر، شدت بیشتری پیدا کرده است، از بین رفتن محیط زیست و تغییرات اقلیمی که موجب معطل ماندن کشاورزی و حتی از بین رفتن آن شده، تعطیلی و ورشکستگی کارگاه‌ها و کارخانه‌های تولیدی و لاجرم افزایش بیکاران، ساکنان شهرستان‌ها و روستاها را وامی‌دارد هر چه دارند و ندارند را بفروشد و راهی شهرهای بزرگ و از جمله تهران شوند. و این دقیقاً آغاز یک فاجعه است؛ تهران برای حضور این افراد هیچ تدارکی ندیده است، و این مهاجر که حتی نمی‌تواند سرنوشتی در حاشیه شهر دست و پا کند، به پشت‌بام‌هایی پناه می‌برد که اکنون باور و آژانس‌های املاک، قیمت آن‌ها هم روز بالاتر می‌رود؛ این است ماجرای تجارت پشت بام‌خوابی!

مجید ابهری، رفتارشناس اجتماعی حرف‌هایی در این مورد دارد: «مخاطب اصلی بام‌خوابی، کارگران شهرستانی هستند، اگر بخواهم تمرکز را روی مسئله بام‌خوابی بگذارم باید بگویم،

بام‌خوابی معمولاً در مناطقی رخ می‌دهد که مجتمع‌های ساختمانی انبوه در آن نقاط به‌طور گسترده در دست ایجاد و تأسیس هستند و نیاز به کارگران نیمه‌ماهر و ساده‌برای پیشبرد ساختمان‌سازی‌شان دارند.»

ابهری درباره تعداد این بام‌خواب‌ها در مناطق مختلف تهران می‌گوید: «در حال حاضر در منطقه ۲۲ شهرداری تهران، شهرک‌های اطراف آن و اطراف دریاچه خلیج فارس و مناطق پیرامونی شهرک هشتگرد، کارگران بام‌خوابی را تجربه می‌کنند، مسئله‌ای که حاشیه‌نشینی است.»

به نظر ابهری کارگرانی که به‌صورت مشارکتی توانایی پرداخت اجاره‌بها ندارند و دوری از محل کار آن‌ها را مجبور به انتخاب مراکز نزدیک به محل کارشان می‌کند، معمولاً مجبور به خوابیدن در برج‌ها و مجموعه‌های آپارتمانی و برج‌های نیمه‌تمام می‌شوند. بعضی از کارکنان این برج‌ها نیز از این محل درآمد حداکثر استفاده را می‌برند و با فراهم کردن رخت‌خواب‌های مستعمل و کارتن، یخچال که تقریباً به اندازه قد یک انسان است، شبانه از ۱۰ هزار تومان تا ۲۵ هزار تومان دریافت می‌کنند، البته این بخش ویژه برای کسانی است که درآمد بیشتری دارند: «برخس عادی کاربدها ۲ تا ۵ هزار تومان است، این بخش عادی فقط برای خوابیدن است و هیچ امکانات دیگری ندارد. به‌طور مثال در هنگام بارش باران، آن‌هایی که در بخش ویژه خوابیده‌اند می‌توانند به طبقات پایینی رفته و آن‌جا شربت را صبح کنند اما در بخش عادی، افراد اجاره‌این کار را ندارند و در هر حال افراد باید با الافاصله بعد از

در حال حاضر در منطقه ۲۲ شهرداری تهران، شهرک‌های اطراف آن و اطراف دریاچه خلیج فارس و مناطق پیرامونی شهرک هشتگرد، کارگران بام‌خوابی را تجربه می‌کنند، مسئله‌ای که نقطه آغاز کانکس‌نشینی و حاشیه‌نشینی است

طلوع آفتاب جای خواب‌شان را ترک کنند و از ساختمان بیرون بروند. ابهری به بی‌آمندهای جسمانی چنین معضلی هم اشاره می‌کند: «بیماری‌های پوستی، سرماخوردگی مزمن، بیماری‌های ویروسی حاصل بام‌خوابی است. اگر این نحوه سکونت‌آپدیدی شود احتمالاً مانند گور خوابی می‌تواند به معضلی تبدیل شود که حاشیه‌نشینی را افزایش می‌دهد و به تبع آن آسیب‌های اجتماعی دیگری پدید می‌آورد.»

هم‌اجاره و هم‌فروش پشت‌بام!
آنچه گفته شد البته به‌طور مطلقه اجاره پشت‌بام است که گاه به‌صورت شبانه است و گاه مدت‌دار. اما علی‌نود، نود و عضو شورای شهر تهران، ضمن تأیید وجود چنین معضلی، به ساخت اتاق‌هایی در پشت‌بام‌ها اشاره می‌کند: «در برخی از مناطق ضعیف و کم‌برخوردار شهر تهران هشدار مستعد رضایی، نایب رئیس کمیسیون اجتماعی مجلس نسبت به خطر شیوع کانکس‌نشینی در پایتخت نشان می‌دهد این آسیب را باید جدی می‌دهند. این ساختمان‌ها سبک‌موقت

و نایم هستند. اجاره‌های شان هم بسته به نوع سازه و محدوده مسکونی متفاوت است و بیشتر در ساختمان‌های دو و سه طبقه قدیمی رخ می‌دهد.»
نود و نود و سه موردی جالب اشاره می‌کند: «در محله‌های حاشیه‌نشین شهر تهران (که شامل ۴۰ محله است) پشت‌بام‌خانه‌ها اجاره داده شده و وجهی هم توسط اجاره‌کننده به مالک ساختمان پرداخت می‌شود یا این که به مستاجر اجازه داده می‌شود در پشت‌بام ساختمانی، مثلاً اتاقی درست کند، ۱۰ تا ۱۵ سال از آن بهره‌برداری کند و پس از آن به مالک واگذار کند.»
نود و نود و سه برای اثبات حرف‌هایش به گزارش‌های روزنامه‌آوران و کارگران خدمات شهری در سطح منطقه اشاره می‌کند. که خود درگیر چنین مشکلی هستند و مشتری چنین بازاری.

از کانکس‌نشینی تا بدمسکنی
طبق اعلام آماروزیر راه و شهرسازی، ۱۹ میلیون نفر در ایران بدمسکن هستند. سه میلیون بدمسکنی که در وضعیت‌های غیر قابل تصور در حاشیه کلانشهرها زندگی می‌کنند.

آن چنان که علی چگنی، دبیرکل دفتر برنامه‌ریزی و اقتصاد مسکن وزارت راه و شهرسازی می‌گوید: «علی‌رغم آن که برخی شاخص‌های مسکن روند رو به رشدی را نشان می‌دهد؛ اما

حدود یک سوم جمعیت شهرنشین کشور با پدیده «بدمسکنی» مواجه هستند و در سرانه‌های نامناسب در بافت‌های فرسوده و حاشیه شهرها و سکونتگاه‌های غیررسمی زندگی می‌کنند. هم‌چنین بخشی از خانوارهای تحت پوشش نهادهای حمایتی و اقشار کم‌درآمد نیز از نظر مسکن دچار مضیق هستند، وقتی روستائینان و حتی ساکنان شهرستان‌ها راهی شهرهای بزرگ و کلانشهری چون تهران شدند. متوجه شدند که توان پرداخت اجاره‌بها را به دلیل پایین بودن دستمزد و رکود اشتغال ندارند، پس به سوی حاشیه‌های شهر روانه شدند. در این میان اما کانکس‌نشینی اتفاق به‌نسبت تازه‌ای است. هر چند کانکس‌نشینی نیز یکی از انواع حاشیه‌نشینی و سکونت موقت است، اما بر اساس این تفکر که هر مکان دارای سقفی، خانه می‌شود برای جمعیت حاشیه‌نشین پایتخت از امنیت و آسایش بیشتری به‌نسبت زائنه‌نشینی برخوردار است. بنابراین کانکس‌ها خانه جمعیت حاشیه‌نشین مرفه‌تر است که البته معضل سکونت برای بی‌خانمان‌ها مشکلات و آسیب‌های متعدد حاشیه‌نشینی را برای ساکنان کانکس‌ها حل نمی‌کند. این مساله تبدیل به زخمی شده که به آسیب‌های مختلف اجتماعی دامن می‌زند. هر چند برخی مسئولان هم چنان در وضعیت انکار به‌سرمی‌برند و معتقدند چنین نوع سکونتی در تهران شایع نیست، اما

هشدار مستعد رضایی، نایب رئیس کمیسیون اجتماعی مجلس نسبت به خطر شیوع کانکس‌نشینی در پایتخت نشان می‌دهد این آسیب را باید جدی می‌دهند. این ساختمان‌ها سبک‌موقت

اما نکته جالبی که این مردان مسئول و مهربان را متعجب کرد، این بود که میزان کمک به به‌زنان بسیار زیاد بود و بعضی مناطق، زنانی بودند که این کمک‌ها را نپذیرفتند چون از قبل به دست‌شان رسیده بود. اما البته روستاهای دورافتاده یا قطع ارتباط شده‌ای هم بودند که هنوز کمکی به آن‌ها نرسیده بود و این افراد خود را به آن مناطق رساندند. تمام این‌ها را گفتیم که بگویم کافی است در سکوت و بدون غرزدن و گله و شکایت کردن، کاری را که می‌دانیم درست است انجام دهیم؛ در نهایت راهی که در پیش گرفته‌ایم رهروان شایسته خود را پیدا خواهد کرد.

کاری که زنان در شبکه‌های اجتماعی شروع کردند و ناهایی که دادند برای توجه به اقلام زنانه، بی‌پاسخ نماند و دیدیم که حتی مردان نیز وارد این میدان شدند و مردانه به داد زنان رسیدند.

رفته‌رفته بسیاری از مردان نیز وارد این ماجرا شدند و بیشترین بخش کمک‌های خود را بر نیازهای زنان و دختران متمرکز کردند.

چند روز پیش، خبری شنیدم که هم خوشحال کننده بود و هم امیدوار کننده. خبر این بود که یکی از تولیدکنندگان پوشاک در بازار تهران دوره افتاد و از فروشندگان و تولیدکنندگان گانی که اکثراً مرد هستند خواست اگر تصمیم دارند کمک جنسیتی بکنند فقط به نیاز زنان توجه کنند. این آقای تولیدکننده گام‌های نخست را به تنهایی برداشت، اما وقتی به نیمه‌های بازار رسید، متوجه شد که اکثر مردانی که از آنان کمک خواسته با او همراه شده‌اند. این مردان توانستند در طول دوشبانه روز، صدها پاک یا بسته مخصوص زنان تهیه کنند و خودشان هم آن‌ها را به مناطق آسیب‌دیده بردند و به دست زنان رساندند.

از گوشه و کنار

سه نوبته شدن امتحانات نهایی
دانش آموزان مناطق سیل زده

رئیس مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزش وزارت آموزش و پرورش از سه نوبته شدن امتحانات نهایی دانش‌آموزان مناطق سیل زده خبر داد.

خسرو ساسی درباره وضعیت برگزاری امتحانات نهایی دانش‌آموزان مناطق سیل زده اظهار کرد: به استناد رأی صادره در نوزدهمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش در تاریخ ۲۱ فروردین مساه، برای دانش‌آموزان پایه‌های دوازدهم و سوم متوسطه نظری، فنی و حرفه‌ای و پیش‌دانشگاهی نظام قدیم علاوه بر امتحانات خرداد و شهریور یک نوبت دیگر در تیر یا مرداد برگزار خواهد شد تا دانش‌آموزان مناطق سیل زده که به تشخیص مدیرکل استان روند آموزشی آن‌ها مختل شده است با تمایل و آمادگی خود در هر یک از نوبت‌های (خرداد، تیر یا مرداد و شهریور) شرکت کنند.

رئیس مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزش وزارت آموزش و پرورش اضافه کرد که نمرات نوبت‌های تیر یا مرداد و شهریور در ستون خرداد درج و قبولی خرداد محسوب می‌شود.

آغاز تخریب ۲۰ ویلا

در حریم رودخانه زاینده‌رود

احمد خسروی وفا گفت: در راستای مبارزه با هر گونه ساخت و ساز غیر مجاز در حریم و بستر زاینده‌رود تخریب مستحذات غیر مجاز ۲۰ ویلای دیگر در باغ بهادران آغاز شده است.

رئیس کل دادگستری استان اصفهان گفت: در راستای مبارزه با هر گونه ساخت و ساز غیر مجاز در حریم و بستر زاینده‌رود، تخریب مستحذات غیر مجاز ۲۰ ویلای دیگر در باغ بهادران با دستور قاطع قضایی از صبح دیروز آغاز شده است. وی افزود: از اسفندماه سال گذشته تاکنون ۴۹ ویلا تخریب شده که حدود ۵۰ هزار متر مربع از اراضی دولتی در بستر زاینده‌رود آزادسازی شده است. رئیس کل دادگستری استان اصفهان با اشاره به این که مقدمات اجرای دستور قضایی در خصوص تخریب سایر اماکن و ویلاهای غیر مجاز احداثی در بستر رودخانه فراهم و در دستور کار است، عنوان کرد: دستگاه قضایی استان با قاطعیت با هر گونه تصرف اراضی ملی و منابع طبیعی بر خورد نموده و متخلفان را به‌جوازات قانونی خواهد رساند.

افزایش ۱۵ درصدی عوارض

ورود به محدوده طرح ترافیک

اجرای طرح ترافیک ۹۸ در حالی از ۱۷ فروردین ماه در تهران آغاز شده که بر اساس تغییرات جدید، بهای عوارض طرح برای ساکنان محدوده ۵۰ درصد کمتر از بقیه شهروندان تعیین شده است.

طرح جدید ترافیک در دومین سال اجرا، تغییر چندانی نسبت به سال ۹۷ نداشته و تنها با تصویب شورای اسلامی شهر تهران نرخ ورود به طرح ترافیک به میزان ۱۵ درصد افزایش یافته است.

در طرح ترافیک سال ۹۸ امتیازاتی برای ساکنان محدوده طرح ترافیک و دارندگان معاینه

فنی برتر در نظر گرفته شده که بر اساس آن، ساکنان محدوده طرح ترافیک پس از ثبت‌نام در سامانه «تهران من»، با ارائه سند مالکیت یا اجاره ملک خود به همراه فیش پرداخت شده عوارض نوسازی و پسماند به دفاتر خدمات الکترونیک شهر، علاوه بر یک‌بار خروج رایگان پیش از ساعت ۸:۳۰ و یک‌بار ورود رایگان پس از ساعت ۱۷ به محدوده، از تخفیف ۵۰ درصدی بهره‌مند خواهند شد. هم‌چنین حداقل نرخ ورود به محدوده طرح ترافیک بر اساس مصوبه شورای شهر برای خودروهای با معاینه فنی برتر و تردد در ساعات غیر اوج ترافیک در سال آینده ۱۴ هزار و ۴۹۰ تومان و حداکثر نرخ برای خودروهای بدون معاینه فنی برتر در ساعات اوج ۴۱ هزار و ۴۰۰ تومان خواهد بود.

یادداشت

آن مرد همواره می‌آید!

آسیه و بیسی

یکی از مهم‌ترین و چالش برانگیزترین مسائل در بحران‌هایی چون سیل و زلزله و حوادث طبیعی و غیرطبیعی، عدم توجه به نیازهای زنانه است. یا شاید بهتر است بگویم بود.

چرا که در سیل اخیر با توجه به پوشش‌های مردمی در شبکه‌های اجتماعی مختلف و خبررسانی‌ها و درخواست‌ها، مردم این نیازها را جدی گرفتند و بخشی از کمک‌های خود را به نیازهای خاص زنان اختصاص دادند.

در این میان البته باید و حتما به حضور مستمر زنان و اطلاع‌رسانی آنان در مناطق آسیب‌دیده اشاره کرد. این زنان به‌عنوان امدادگر دولتی یا وابسته به نهادهای مدنی، تلاش کردند موارد مربوط به زنان حتی الامکان دیده و شنیده شود. این زنان حتی در برابر انواع موج‌های مخالف، تهمت‌ها، مسخره شدن‌ها و توهین‌ها، در سکوت و بی‌توجهی کامل فقط ایستادند و کار خود را انجام دادند.

شاید همین مقاومت در سکوت و استمرار و پایداری بر این خواسته به‌عنوان یک نیاز انسانی بود که باعث شد